

Warszawa, 18-05-2022 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.711.2.2021.ŁK

Pan

Jacek Jastrzębski

**Przewodniczący Komisji Nadzoru
Finansowego**

via ePUAP

Wielce Szanowny Panie Przewodniczący,

w nawiązaniu do uprzedniej korespondencji w sprawie dopuszczalności odbudowy rękojmi w związku z ubieganiem się o możliwość wykonywania zawodu zaufania publicznego lub stanowiska w instytucji finansowej, pragnę poinformować, że zakończyłem przegląd praktyki organów w omawianym względzie.

W odniesieniu do wykonywania zawodów zaufania publicznego zidentyfikowałem przypadki, w których przeszłe czyny danej osoby były w praktyce uznawane za trwale wyłączające możliwość wykonywania tych zawodów. W praktyce Komisji Nadzoru Finansowego podobnych spraw nie odnotowano¹. Standardy, jakimi kieruje się Komisja, oceniając zdolność do sprawowania funkcji w organach nadzorowanych

¹ pismo Pana Przewodniczącego nr DPP-DPPZO3.072.21.2021.JC

podmiotów² przewidują natomiast wprost co najmniej uwzględnianie „przedawnienia przestępstw” w procesie oceny kandydata.

Tym niemniej, **z uwagi na potrzebę zapewnienia skutecznej ochrony konstytucyjnej wolności wyboru i wykonywania zawodu (art. 65 ust. 1 Konstytucji RP)**, pragnę – w trybie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2020 r. poz. 627, ze zm.) – przekazać na ręce Pana Przewodniczącego moje – jako organu stojącego na straży wolności i praw jednostki – stanowisko odnośnie do **możliwości odbudowy rękojmi z uwagi na przeszłe czyny osoby, której ta przesłanka dotyczy**. Liczę, że okaże się ono pomocne w przypadku konieczności dokonania przez Komisję oceny wpływu zatartego skazania lub popełnienia czynu, co do którego ściganie uległo przedawnieniu.

W pierwszej kolejności należy podkreślić, że sama konieczność badania przez organ nadzoru rękojmi osoby ubiegającej się o sprawowanie funkcji w organach podmiotów nadzorowanych nie budzi wątpliwości, gdyż zasadnym jest, aby funkcje te wykonywały osoby cechujące się nienaganną postawą moralną. Niejasności powstają jednak w kontekście granic czasowych w badaniu przeszłości kandydata.

W wydanym na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich wyroku z 18 października 2010 r., sygn. akt K 1/09, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że sytuacja, w której – nawet po upływie wielu lat i całkowitym odstąpieniu od tych czynów, które spowodowały ich ukaranie, oraz naprawieniu ich skutków – osoby ubiegające się o wykonywanie zawodu nie mają szansy na rehabilitację i powrót do niego, budzi wątpliwości z punktu

² pkt 73 wspólnych wytycznych EUSM i EBA, https://www.esma.europa.eu/system/files/force/library/joint_eba_and_esma_gl_on_the_assessment_of_suitability_pl.pdf?download=1, dostęp 10 maja 2022 r.; pkt 1.44 wytycznych EIOPA, https://www.eiopa.europa.eu/sites/default/files/publications/eiopa_guidelines/eiopa_guidelines_on_system_of_governance_pl.pdf, dostęp 10 maja 2022 r.; Metodyka oceny odpowiedzialności członków organów podmiotów nadzorowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, https://www.knf.gov.pl/knf/pl/komponenty/img/Metodyka_oceny_odpowiedniosci_czlonkow_organow_podmiotow_nadzorowanych_przez_KNF_1-02-2021.pdf, dostęp 10 maja 2022 r.

widzenia godności tych osób, która (w myśl art. 30 Konstytucji RP) jest nienaruszalna i powinna być szanowana przez władze publiczne.

W przywołanej sprawie, na negatywną ocenę kontrolowanych przez Trybunał uregulowań wpływ miała również nieproporcjonalność charakteru zaskarżonych do TK przepisów do ich celu. Jest oczywiste, że dostęp do zawodów zaufania publicznego musi podlegać ograniczeniom, bo w interesie publicznym leży to, żeby zawody te były należycie wykonywane. Odmowa przywrócenia prawa wykonywania zawodu powinna jednak wynikać z niespełnienia przez osoby zainteresowane warunków merytorycznych (na przykład co do wykształcenia czy cech osobistych), a nie sztucznych przeszkód formalnych (absolutnej niedopuszczalności składania wniosku o ponowne przyjęcie do samorządu zawodowego).

W świetle orzecznictwa Trybunału podzielam, prezentowany także w doktrynie³ pogląd, w świetle którego – poza wyjątkowymi sytuacjami – **negatywne zachowania z przeszłości nie mogą bezterminowo, ujemnie ważyć na życiu człowieka i dożywotnio pozbawiać go możliwości wykonywania zawodu lub sprawowania funkcji. Człowiek ma prawo do poprawy oraz do odzyskania dobrego imienia, społecznego zaufania i szacunku, czyli prawo do odbudowy rękojmi.** Wynika to z jego niezbywalnej i przyrodzonej godności, chronionej konstytucyjnie i stanowiącej źródło wszystkich praw i wolności jednostki.

Z wyrazami szacunku,

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/

³ M. Bogusz. *Prawo do odbudowy rękojmi niezbędnej do wykonywania zawodu lub sprawowania funkcji we władzach przedsiębiorstwa*, „Prawo i więź” nr 2(36) Lato 2021, s. 40.